Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

25. juni 2013 *

»Traktatbrud — direktiv 2003/41/EF — arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed — delvis manglende gennemførelse inden for den fastsatte frist — dom, hvorved Domstolen fastslår et traktatbrud — manglende opfyldelse — artikel 260, stk. 2, TEUF — økonomiske sanktioner — fast beløb«

I sag C-241/11,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 260, stk. 2, TEUF, anlagt den 19. maj 2011,

Europa-Kommissionen ved Z. Malůšková, N. Yerrell og K.-P. Wojcik, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Tjekkiske Republik ved M. Smolek og J. Očková, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, vice-præsidenten, K. Lenaerts, og afdelingsformændene R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Rosas, G. Arestis, J. Malenovský og E. Jarašiūnas samt dommerne E. Juhász, A. Borg Barthet, A. Ó Caoimh (refererende dommer), C.G. Fernlund, J.L. da Cruz Vilaça og C. Vajda,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: fuldmægtig M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. december 2012,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. marts 2013,

afsagt følgende

* Processprog: tjekkisk.

Dom

1 Europa-Kommissionen har i stævningen nedlagt følgende påstande:

— Det fastslås, at Den Tjekkiske Republik ved ikke at vedtage de nødvendige love og administrative bestemmelser til gennemførelse af artikel 8, 9, 13, 15-18 samt artikel 20, stk. 2-4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/41/EF af 3. juni 2003 om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed (EUT L 235, s. 10) og ved at tilsidesætte de forpligtelser, der påhviler den i henhold til dette direktivs artikel 22, stk. 1, ikke har gennemført de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af Domstolens dom af 14. januar 2010, Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik (sag C-343/08, Sml. I, s. 275), og dermed ikke har opfyldt sine forpligtelser i henhold til artikel 260 TEUF.

— Den Tjekkiske Republik tilpligtes på kontoen »Den Europæiske Unions egne midler« at betale Kommissionen en tvangsbøde på 22 364,16 EUR for hver dags forsinkelse med gennemførelsen af de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik, at regne fra datoen for afsigelsen af dommen i nærværende sag indtil datoen for vedtagelsen af de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik.

— Den Tjekkiske Republik tilpligtes på samme konto at betale Kommissionen et fast beløb på 5 644,80 EUR for hver dags forsinkelse med gennemførelsen af de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik, at regne fra datoen for denne doms afsigelse, den 14. januar 2010, indtil datoen for afsigelsen af dommen i nærværende sag eller indtil datoen for vedtagelsen af de foranstaltninger, som opfyldelsen af denne dom medfører for Den Tjekkiske Republik, såfremt denne dato ligger forud for afsigelsen af dommen i nærværende sag.

— Den Tjekkiske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retsforskrifter

2 Første, sjette, ottende og niende betragtning til direktiv 2003/41, der blev udstedt med hjemmel i artikel 47, stk. 2, EF, artikel 55 EF og artikel 95, stk. 1, EF, har følgende ordlyd:

»(1) Et ægte indre marked for finansielle tjenester har afgørende betydning for økonomisk vækst og jobskabelse inden for Fællesskabet.

[...]

(6) Dette direktiv udgør således det første skridt på vejen hen imod et indre marked for arbejdsmarkedsrelateret pension på europæisk plan. Ved at anvende forsigtighedsprincippet (»the prudent person rule«) som det grundlæggende princip for kapitalinvestering, og gøre det muligt for pensionskasser at operere på tværs af grænserne, tilskyndes der til, at opsparingsaktiviteterne rettes mod sektoren for arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, hvorved der ydes et bidrag til økonomiske og sociale fremskridt.

[...]

(8) Pensionskasser, som er helt adskilt fra ethvert pensionstegnende firma, og som opererer på et kapitaldækningsgrundlag udelukkende med det formål at udbetale pensionsydelser, bør frit kunne levere tjenesteydelser og have investeringsfrihed, der kun er underlagt samordnede tilsynskrav, uanset om disse pensionskasser anses for juridiske enheder.

(9) I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet bør medlemsstaterne bevare det fulde ansvar for tilrettelæggelsen af deres pensionssystemer samt for fastlæggelsen af hver af de »tre søjlers« rolle i pensionssystemet i de enkelte medlemsstater. I forbindelse med anden søjle bør de bevare det fulde ansvar for den rolle og de funktioner, der varetages af de forskellige institutioner, der udbyder arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger som f.eks. industrirelaterede pensionsfonde, virksomhedsrelaterede pensionsfonde og livsforsikringsselskaber. Dette direktiv tager ikke sigte på at ændre ved dette forhold.«

3 Direktivets artikel 8 bestemmer, at hver medlemsstat skal sikre en retlig adskillelse mellem det pensionstegnende firma og pensionskassen, således at det sikres, at pensionskassens aktiver bevares til medlemmerne og pensionsmodtagerne i tilfælde af det pensionstegnende firmas konkurs.

4 Direktivets artikel 9, stk. 1, bestemmer, at medlemsstaterne skal sikre, at enhver pensionskasse med hjemsted på dens område iagttager visse betingelser angående driften, og navnlig betingelsen om, at de skal være registreret i et nationalt register af den kompetente tilsynsmyndighed eller være godkendt, og at de skal ledes af personer med godt omdømme, der selv har tilstrækkelige faglige kvalifikationer og erfaringer eller har ansat rådgivere, der besidder disse kvalifikationer, og kravet om, at de er underkastet behørigt fastlagte regler. Artikel 9, stk. 5, bestemmer, at i tilfælde af grænseoverskridende virksomhed skal vilkårene for arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers drift forinden godkendes af den kompetente myndighed i hjemlandet.

5 I henhold til artikel 13 i direktiv 2003/41 skal hver medlemsstat sikre, at de kompetente myndigheder har de fornødne beføjelser og midler til at føre tilsyn med den virksomhed, som de arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser med hjemsted på dens område udøver.

6 Direktivets artikel 15-18 bestemmer henholdsvis, at hvert hjemland skal drage omsorg for, at de arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser foretager tilstrækkelige tekniske hensættelser til de forskellige pensionsordninger, har tilstrækkelige egnede aktiver til at dække disse hensættelser, har en permanent stødpudebeholdning af yderligere aktiver ud over de tekniske hensættelser, og at de investerer i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet.

7 Direktivets artikel 20, stk. 2-4, opstiller reglerne for den kontrol med de arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers grænseoverskridende virksomheder, som hjemlandet skal foretage.

8 Artikel 22, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2003/41 bestemmer:

»Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 23. september 2005. De underretter straks Kommissionen herom.«

Dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik

9 Den 23. juli 2008 anlagde Kommissionen i henhold til artikel 226 EF et traktatbrudssøgsmål mod Den Tjekkiske Republik med henblik på, at det blev fastslået, at denne medlemsstat havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktiv 2003/41, navnlig dets artikel 22, stk. 1, idet den ikke havde gennemført direktiv 2003/41 fuldstændigt i sin nationale retsorden, navnlig på grund af den manglende gennemførelse af dette direktivs artikel 8, 9, 13 og 15-18 samt artikel 20, stk. 2-4.

10 Domstolen gav Kommissionen medhold, idet den i punkt 1 i domskonklusionen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik fastslog, at Den Tjekkiske Replik havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 22, stk. 1, i direktiv 2003/41, idet den ikke inden for den fastsatte frist havde vedtaget de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme de ovenfor nævnte bestemmelser i direktivet.

Den administrative procedure

11 Ved skrivelse af 19. februar 2010 anmodede Kommissionen Den Tjekkiske Republik om at meddele, hvilke foranstaltninger den agtede at vedtage til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik og tidsplanen herfor.

12 Ved skrivelse af 3. februar 2010, registreret den 24. februar 2010, informerede Den Tjekkiske Republik Kommissionen om, at det, henset til den interne politiske situation i medlemsstaten, navnlig parlamentsvalget den 28. og 29. maj 2010, var mest realistisk at fastsætte fristen for gennemførelse af de nødvendige ændringer med henblik på en fuldstændig gennemførelse af direktiv 2003/41 til to år regnet fra datoen for denne skrivelse.

13 Ved skrivelse af 23. marts 2010 tilstillede Den Tjekkiske Republik Kommissionen en vejledende tidsplan for faserne for vedtagelsen af foranstaltningerne til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik, hvoraf det fremgik, at disse foranstaltninger senest ville blive vedtaget i juni 2012.

14 Ved skrivelse af 17. juni 2010 oplyste Den Tjekkiske Republik Kommissionen om, at den havde forberedt et arbejdsdokument om gennemførelsen af direktiv 2003/41, som skulle have været gennemgået af regeringen den 31. maj 2010. Da der imidlertid netop var blevet afholdt parlamentsvalg, burde metoden for gennemførelse af direktivet ifølge den pågældende medlemsstat overlades til den nye regering, der højst sandsynligt ville blive udpeget efter dette valg i efteråret 2010.

15 Ved skrivelse af 27. september 2010 oplyste Den Tjekkiske Republik, at Kommissionen snart ville blive meddelt en præcis tidsplan for gennemførelsen af direktivet.

16 Ved skrivelse af 1. oktober 2010 informerede denne medlemsstat Kommissionen om, at finansministeriet havde udarbejdet et arbejdsdokument om gennemførelsen af direktiv 2003/41 svarende til det, som skulle have været undersøgt den 31. maj 2010, og at det ville blive forelagt den nye regering i løbet af de kommende uger.

17 Den 29. oktober 2010 tilstillede Kommissionen Den Tjekkiske Republik en åbningsskrivelse, hvori der over for denne medlemsstat blev gjort opmærksom på, at den endnu ikke havde opfyldt sine forpligtelser i henhold til dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik. På nævnte medlemsstats anmodning blev fristen for afgivelse af svar på denne åbningsskrivelse forlænget indtil den 28. januar 2011.

18 Ved skrivelse af 25. januar 2011 oplyste Den Tjekkiske Republik Kommissionen om, at det lovforslag, der var udarbejdet med henblik på opfyldelse af nævnte dom, efter høring af de relevante centraladministrationer ville blive forelagt regeringen i første kvartal 2011. Medlemsstaten forventede, at lovforslaget ville blive forelagt det nationale parlament i løbet af april 2011, og at loven ville træde i kraft i tredje kvartal samme år.

19 Da Kommissionen ikke blev informeret om vedtagelsen af de bestemmelser, som var nødvendige for medlemsstatens opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik, anlagde Kommissionen nærværende søgsmål.

Det senere forløb under dette søgsmål

20 Den Tjekkiske Republik underrettede den 2. september 2011 Kommissionen om offentliggørelsen og ikrafttrædelsen, den 31. august 2011, af lov nr. 260/2011, som ifølge medlemsstaten sikrede en fuldstændig opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik, idet den supplerede lov nr. 340/2006 af 24. maj 2006 om den virksomhed, der udøves af

arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser i Den Europæiske Unions medlemsstater og i de øvrige stater, der er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde på Den Tjekkiske Republiks område, og om ændring af lov nr. 48/1997 om offentlig sygesikring, som ændrer og supplerer andre hermed forbundne love, og hvorved der blev foretaget en delvis gennemførelse af direktiv 2003/41 i den tjekkiske retsorden inden afsigelsen af denne dom.

21 Efter at have undersøgt indholdet af lov nr. 260/2011 fandt Kommissionen, i replikken, at Den Tjekkiske Republik havde bragt sin lovgivning i overensstemmelse med nævnte dom.

22 Kommissionen påstår derfor ikke længere fastsættelse af en tvangsbøde. Den fastholder imidlertid sin påstand om, at Den Tjekkiske Republik pålægges betaling af et fast beløb.

Om traktatbruddet

23 Eftersom den fase, der bestod i afgivelse af en begrundet udtalelse, efter EUF-traktaten ikke længere er en del af traktatbrudsproceduren i henhold til artikel 260, stk. 2, TEUF, er det relevante tidspunkt for bedømmelsen af, om der foreligger et traktatbrud i henhold til artikel 260 TEUF, udløbet af den frist, der er fastsat i den åbningsskrivelse, som er fremsendt i henhold til bestemmelsens stk. 2, første afsnit (jf. dom af 11.12.2012, sag C-610/10, Kommissionen mod Spanien, præmis 67, og af 19.12.2012, sag C-279/11, Kommissionen mod Irland, præmis 19).

24 Som Den Tjekkiske Republik har erkendt, traf den først de nødvendige lovgivningsmæssige foranstaltninger til opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik med vedtagelsen af lov nr. 260/2011, der blev offentliggjort og trådte i kraft den 31. august 2011, og dermed efter udløbet af den frist, der i denne forbindelse var fastsat i åbningsskrivelsen af 29. oktober 2010, hvilken frist udløb den 28. januar 2011.

25 Som følge heraf skal det fastslås, at Den Tjekkiske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 260, stk. 1, TEUF, idet den ikke har truffet alle de foranstaltninger, der er nødvendige til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik ved udløbet af den frist, der var fastsat i den åbningsskrivelse, som Kommissionen fremsendte til den i henhold til artikel 260, stk. 2, TEUF.

Det faste beløb

Parternes argumenter

26 Kommissionen har anført, at det påståede faste beløb, dvs. 5 644,80 EUR pr. tilsidesættelsesdag, blev fastsat i overensstemmelse med kriterierne i meddelelse af 13. december 2005 om gennemførelse af artikel 228 EF (SEK(2005) 1658), som ajourført ved Kommissionens meddelelse vedrørende gennemførelse af artikel 260 TEUF samt ajourføring af de data, der anvendes til beregning af de faste beløb og tvangsbøder, som Kommissionen foreslår Domstolen i forbindelse med traktatbrudssager (SEK(2010) 923) (herefter »meddelelsen af 2005«), og som i medfør af Kommissionens meddelelse om gennemførelse af artikel 260, stk. 3, TEUF (EUT 2011 C 12, s. 1) gælder for procedurer i henhold til artikel 260, stk. 2, TEUF. Dette beløb er fremkommet ved multiplikation af et grundbeløb på 210 EUR pr. dag med koefficienten for overtrædelsens grovhed, der er fastsat til 8 (på en skala fra 1-20), og en faktor »n« for Den Tjekkiske Republiks betalingsevne, der er fastsat til 3,36. Det samlede beløb udgør ifølge Kommissionen 3 364 891,20 EUR for 594 dages tilsidesættelse, og det er dermed højere end den minimumsgrænse for det faste beløb, der er fastsat for Den Tjekkiske Republik ved meddelelse af 2005, hvorfor det er dette faste beløb beregnet på grundlag af den daglige sats, som denne medlemsstat skal betale.

27 Kommissionen er af den opfattelse, at koefficienten for grovhed er passende, eftersom de omhandlede bestemmelser er væsentlige med henblik på levering af de arbejdsmarkedsrelevante pensionskassers grænseoverskridende tjenesteydelser, og eftersom funktionsbetingelserne for et indre marked for arbejdsmarkedsrelateret pension – hvoraf direktiv 2003/41 udgør første fase – ikke kan skabes uden deres fuldstændige gennemførelse i den nationale retsorden.

28 Kommissionen har bestridt, at den manglende gennemførelse af de omhandlede bestemmelser i praksis ikke har haft nogen følger, eftersom der ikke er etableret en anden søjle i pensionssystemet i denne medlemsstat. Direktiv 2003/41 indeholder ganske vist ikke nogen regler, som pålægger medlemsstaterne at give tilladelse til, at arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser kan etablere sig på deres område. Ved ikke at gennemføre de pågældende bestemmelser i dette direktiv har Den Tjekkiske Republik imidlertid ikke taget højde for en eventuel ændring af situationen som følge af en eventuel beslutning om at supplere dens nationale pensionssystem med et arbejdsmarkedsrelevant pensionssystem.

29 Kommissionen finder endvidere, at definitionen af de tekniske funktionsbetingelser, der er nødvendige for, at arbejdsmarkedsrelevante pensionskasser kan fungere, ikke, med hensyn til sagens realitet, er relevant for vurderingen af oprettelsen af en anden søjle.

30 Kommissionen mener desuden ikke, at det er relevant, at direktiv 2003/41 er blevet delvist gennemført. Det har nemlig ikke ud fra denne delvise gennemførelse været muligt at udlede funktionsbetingelserne for de arbejdsmarkedsrelevante pensionskasser, der er underlagt de tjekkiske organers kontrol, og heller ikke de forsigtighedsregler, der finder anvendelse på disse institutioner.

31 Kommissionen har endelig anført, at gennemførelsen af direktiv 2003/41 udgør en pligt, hvis gennemførelse ikke er underlagt medlemsstaternes skøn. De pågældende bestemmelser i direktivet er desuden formuleret klart og giver ikke medlemsstaterne nogen mulighed for fortolkning. Dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik er ligeledes klart affattet og giver ikke anledning til tvivl om dens opfyldelse.

32 Den Tjekkiske Republik er af den opfattelse, at den ikke kan pålægges at betale et fast beløb, eller at beløbet skal nedsættes. Grovheden af det fastslåede traktatbrud i dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik er nemlig meget ubetydelig eller ikke eksisterende.

33 Den pågældende medlemsstat har for det første gjort gældende, at Kommissionens bedømmelse af traktatbruddets grovhed er baseret på et postulat, der grundlæggende er forkert, idet den forveksler dette spørgsmål med spørgsmålet om tilsidesættelse af EU-retten. Denne fejl påvirker nævnte bedømmelse, for så vidt som Kommissionen ikke tager hensyn til den omstændighed, at direktiv 2003/41 blev vedtaget uden, at der blevet taget hensyn til, at der i visse af de medlemsstater, som skulle tiltræde Den Europæiske Union, ikke var etableret en anden søjle i pensionsordningerne, hvorfor direktivet kunne være i strid med de kompetencer, som er sikret medlemsstaterne på området for social sikring i henhold til artikel 153, stk. 4, TEUF. Den samme fejl påvirker ligeledes bedømmelsen af grovheden af overtrædelsen, eftersom Kommissionen hverken tager hensyn til, at Den Tjekkiske Republik ikke har begået en systematisk og vedvarende tilsidesættelse af EU-retten, eller til, at den delvise gennemførelse af direktiv 2003/41 muliggjorde leveringen af de omhandlede grænseoverskridende ydelser.

34 Den Tjekkiske Republik har for det andet anført, at der ved bedømmelsen af en overtrædelses grovhed skal tages hensyn til konsekvenserne af overtrædelsen for private og offentlige interesser, uopsætteligheden i at foranledige den pågældende medlemsstat til at overholde sine forpligtelser, betydningen af den retsregel, hvis tilsidesættelse er blevet fastslået, og den pågældende medlemsstats holdning.

35 Hvad for det første angår konsekvenserne af den omhandlede manglende opfyldelse for private og offentlige interesser har Den Tjekkiske Republik understreget, at Domstolen i dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik udtrykkeligt fastslog, at den pågældende medlemsstat frit kan tilrettelægge sit pensionssystem, herunder etableringen af en anden søjle i pensionsordningen. En manglende opfyldelse af denne dom skader således hverken det indre marked eller private og offentlige interesser.

36 Hvad for det andet angår uopsætteligheden af vedtagelsen af de nødvendige foranstaltninger med henblik på opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik har Den Tjekkiske Republik gjort gældende, at eftersom det eneste formål med gennemførelsen af direktiv 2003/41 er at informere potentielt berørte retssubjekter i tilfælde af indførelsen af en anden søjle, bør uopsætteligheden relativiseres.

37 Hvad for det tredje angår betydningen af direktiv 2003/41 for så vidt angår det påståede traktatbrud, har denne medlemsstat bemærket, at dette direktiv ikke har til formål at oprette arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser. Når en medlemsstat gennemfører direktiv 2003/41, skal den blot opstille en lovramme, som kan anvendes på en eventuel fremtidig organisation.

38 Hvad for det fjerde angår den holdning, der blev indtaget af Den Tjekkiske Republik med henblik på at afhjælpe det påtalte traktatbrud, understreger denne medlemsstat, at den har informeret Kommissionen om samtlige de foranstaltninger, der er vedtaget. Gennemførelsen af direktiv 2003/41 har imidlertid været afhængig af udfaldet af en fuldstændig reform af pensionssystemet.

39 Den Tjekkiske Republik er endelig af den opfattelse, at fristen for den fulde gennemførelse af direktivet, dvs. den 31. august 2011, ikke er for lang, henset til, hvor lang tid det normalt tager at vedtage retsakter.

Domstolens bemærkninger

40 En domfældelse til betaling af et fast beløb hviler i det væsentlige på en vurdering af de konsekvenser, som den pågældende medlemsstats manglende opfyldelse af sine forpligtelser har på private og offentlige interesser, navnlig når traktatbruddet har varet ved i en lang periode efter den dom, hvorved det oprindeligt blev fastslået (jf. bl.a. dom af 9.12.2008, sag C-121/07, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 9159, præmis 58, og af 31.3.2011, sag C-407/09, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 2467, præmis 28, samt dommen i sagen Kommissionen mod Irland, præmis 65).

41 En eventuel domfældelse og i givet fald fastsættelse af størrelsen af det faste beløb bør i det enkelte tilfælde ske på grundlag af samtlige relevante forhold, som vedrører såvel særegenhederne ved det fastslåede traktatbrud som den holdning, der blev indtaget af den pågældende medlemsstat, efter at proceduren ifølge artikel 260 TEUF var blevet indledt (jf. bl.a. dommen i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 62, i sagen Kommissionen mod Grækenland, præmis 30 og i sagen Kommissionen mod Irland, præmis 67).

42 Denne bestemmelse tildeler i denne forbindelse Domstolen et vidt skøn ved afgørelsen af, hvorvidt der bør pålægges en sådan sanktion og i givet fald dens størrelse (dommen i sagen Kommissionen mod Spanien, præmis 141). Domfældelsen af en medlemsstat til at betale et fast beløb må navnlig ikke have en automatisk karakter (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 63).

43 Kommissionens påstand binder i denne henseende ikke Domstolen og er blot vejledende. Ligeledes er de retningslinjer for idømmelse af betaling af et fast beløb, der er indeholdt i Kommissionens meddelelse af 2005, og som er påberåbt af Kommissionen i den foreliggende sag, ikke bindende for

Domstolen, men bidrager til at sikre gennemsigtigheden, forudsigeligheden og retssikkerheden af Kommissionens handlinger (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 61, og i sagen Kommissionen mod Spanien, præmis 116 og den deri nævnte retspraksis).

44 Hvad angår påstanden om, hvorvidt Den Tjekkisk Republik skal pålægges at betale et fast beløb, skal det bemærkes, at selv om artikel 260 TEUF ikke fastsætter nogen frist for, hvornår en dom skal være opfyldt, skal der straks iværksættes foranstaltninger med henblik på at opfylde en dom, og disse skal være gennemført så hurtigt som muligt (jf. bl.a. dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, præmis 34).

45 Dette er så meget desto mere relevant efter EUF-traktatens ikrafttrædelse, idet denne traktat, således som det er anført i denne doms præmis 23, indebærer, at den fase, der bestod i afgivelse af en begrundet udtalelse, ikke længere er en del af traktatbrudsproceduren i henhold til artikel 260, stk. 2, TEUF.

46 Det bemærkes, at der i den foreliggende tvist er forløbet 19 måneder fra tidspunktet for afsigelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik den 14. januar 2010 indtil offentliggørelsen og ikrafttrædelsen, den 31. august 2011, af lov nr. 260/2011, som bragte den nationale lovgivning i overensstemmelse med konklusionen i nævnte dom.

47 Det fremgår imidlertid af de sagsakter, der er blevet fremlagt for Domstolen, at selv om de tjekkiske myndigheder fra og med måneden efter, at der blev afsagt dom i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik, og frem til september 2010 informerede Kommissionen om tidsplanen for, hvornår de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dommen ville blive vedtaget, var det først i oktober samme år, at et arbejdsdokument vedrørende disse foranstaltninger blev meddelt regeringen, idet de tjekkiske myndigheder valgte at vente med at meddele dette udkast, indtil den nye regering var på plads efter parlamentsvalget i slutningen af maj 2010.

48 Det skal imidlertid bemærkes, at en medlemsstat ikke kan påberåbe sig bestemmelser, fremgangsmåder eller forhold i sin nationale retsorden til støtte for, at forpligtelser og frister, der følger af EU-retten, ikke overholdes (jf. bl.a. dom af 4.6.2009, sag C-568/07, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 4505, præmis 50, og af 31.3.2011 i dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, præmis 36).

49 Følgelig finder Domstolen, at det i den foreliggende sag er berettiget at pålægge Den tjekkiske Republik at betale et fast beløb.

50 Hvad angår størrelsen af dette beløb skal der tages hensyn til følgende omstændigheder vedrørende den holdning, der blev indtaget af den pågældende medlemsstat, overtrædelsens varighed og grovheden heraf.

51 Hvad for det første angår den pågældende medlemsstats holdning har den, som det fremgår af denne doms præmis 11-18, loyalt samarbejdet med Kommissionen, idet Den Tjekkiske Republik regelmæssigt har informeret Kommissionen om de planlagte foranstaltninger til opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik.

52 Hvad for det andet angår overtrædelsens varighed skal det bemærkes, at der gik 19 måneder fra afsigelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik til Den Tjekkiske Republik fuldstændigt havde gennemført direktiv 2003/41 i national ret og dermed bragt den nationale lovgivning i overensstemmelse med denne dom.

53 Hvad for det tredje angår overtrædelsens grovhed bør der tages hensyn til den omstændighed, at der i Den Tjekkiske Republik ikke er indført nogen anden søjle i det nationale pensionssystem, og til forbuddet mod etablering af arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser på dens område, hvorfor Den Tjekkiske Republiks sene opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik

har haft en begrænset indvirkning på det indre marked for arbejdsmarkedsrelateret pension, som direktiv 2003/41 ifølge første, sjette og ottende betragtning hertil har til formål at indføre, og således på private og offentlige interesser.

54 Formålet med en fuldstændig gennemførelse af direktiv 2003/41 er nemlig hovedsageligt at informere de berørte borgere, i tilfælde af at det nationale pensionssystem ændrer sig i denne retning, således som bemærket af Domstolen i præmis 51 i dommen i sagen Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik.

55 På denne baggrund finder Domstolen det passende ud fra en vurdering af sagens omstændigheder at fastsætte størrelsen af det faste beløb, som Den Tjekkiske Republik skal betale til Kommissionen på kontoen »Den Europæiske Unions indtægter«, til 250 000 EUR.

Sagens omkostninger

56 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, dømmes den tabende part til at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Tjekkiske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Den Tjekkiske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

1) Den Tjekkiske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 260, stk. 1, TEUF, idet den ikke – ved udløbet af den frist, der var fastsat i den åbningsskrivelse, som Europa-Kommissionen fremsendte til den i henhold til artikel 260, stk. 2, TEUF – har truffet alle de foranstaltninger, der er nødvendige til opfyldelse af dom af 14. januar 2010, Kommissionen mod Den Tjekkiske Republik (sag C-343/08).

2) Den Tjekkiske Republik skal til Kommissionen, på kontoen »Den Europæiske Unions egne indtægter«, betale et fast beløb på 250 000 EUR.

3) Den Tjekkiske Republik betaler sagens omkostninger.

Underskrifter